

Prins: Iskola törvények nélkül

április 7, 2013

A közzétevő – Fóti Péter – megjegyzése: 2011 nyarán Angliában jártam a demokratikus iskolák világtalálkozóján. Amikor a Summerhill-i iskolából jött gyerekek bemutatták, hogy hogyan működik náluk az iskolagyűlés, a résztvevők közül egy holland asszony röviden azt mondta, hogy szerinte egy demokratikus iskola működhet törvények nélkül is, és ha igény van rá, szívesen beszél róla külön a konferencia egy másik napján. Érdeklődve jelentkeztem nála és el is mentem a szemináriumra. Az itt következő képek Evelien poszterei, és az elmondott szövegének leírása:

Az iskola amiről beszélek 8 évig létezett. Amikor az iskoláról mesélek, ami egy speciális hely volt, nincs könnyű dolgom, mert úgy érzem kevesen értik meg, amit mondani akarok. Nekem mégis nagyon sokat jelent és abban bízom lesznek emberek, akik talán megértik amit akartunk. Legalább megkísérlem elmondani.

2001 indult az iskola. Különböző helyről jöttek, akik valami újat szerettek volna. Körülnéztek több helyen. Az iskola neve Iderweis volt. Ezt el kell magyarázzam: A holland kifejezés az iskolára under-wise, ami alárendelést is jelent. Ezt megváltoztatták, Ieder wise, ami azt jelenti mindenki bölcs. A mozgalom fénykorában volt vagy 20 Iederwise iskola Hollandiában. Ami számunkra világos volt, hogy az iskolát az emberek teszik ki. Az, hogy egy iskola milyen lesz, nagymértékben függ attól, hogy milyenek az emberek, akik elkezdték azt. Ennek az iskolának az elején olyan emberek állnak, akik egy iskolát akartak létrehozni, ahol nincsenek szabályok. Az alapítók rendkívül szenvedélyes emberek voltak, többek között a gyerekekhez való viszonyuk tekintetében.

Bas az egyik alapító egy különösen szerettet kísérletezni. Az

iskola kezdetekor 6 gyerek volt. Az épület egy farm épülete volt. Itt addig voltak, míg a létszám 18-ra nem nőtt. Ekkor egy másik épületbe költöztek. Amikor az iskola 2008-ban anyagi okokból bezárt 42 gyerek volt és 8 felnőtt. Ez az iskola nagyon rövid története.

Az iskola kezdetekor meghozott fontos döntés volt, hogy az iskolát a „Sociocracy” elmélet köré fogják építeni (). Erről lehetne többet beszélni, én csak azt mondanám el, hogy miért volt ez fontos számunkra. Az egyik fontos dolog, hogy az emberek körben beszélnek. Minden alkalommal, ha valaki valamit felvet, akkor arra mindenki reagál. Ez azt jelenti, hogy a dolog amiről szó van az a kör közepére kerül. Amit mondunk az nem egy másik ember „tányérjára” kerül, hanem a középen álló „közös tányérra”, és mindenki erre a közös tányérra néz. A döntéseket pedig úgy hozzuk, hogy abban mindenki egyetértsen. Csak akkor kerül valami elfogadásra, ha nincs senki aki ellenezné azt. Miért volt ez fontos. Ha egy beszélgetés folyik a normális körülmények között, akkor abban aki valamit akar mondani egy nagy feszültség van, mert nem tudja sorra következ-e, várnia kell a bizonytalanságban, és a kör beszélgetés során ez a feszültség nem lép fel. Miközben a körben előtted szólok beszélnek, fontos dolgok történhetnek benned. Minél tovább gyakorolja ezt az ember annál lazábbá válik. És akkor képes lesz az ember nem csupán a szavakra, hanem a szándékokra is figyelni, amit az emberek gondolnak miközben beszélnek. Gyakran lehet egyszerűen ülni, behunyni a szemedet és ráhangolódni a beszélőre, arra, hogy mi jön a beszélő szívéből. Ezért gyakran előfordul, hogy a beszélgetés folyamán megváltozik a véleményem, mert meg tudom látni a másik érveit és megváltozhat a véleményem. A folyamat (egymás megértése) mindig a dolgok középpontjában van. Ami még fontos: a kétségek értéke:

Nagyon unalmas lenne egy javaslat után, ha mindenki azt

mondja: egyetértek, egyetértek. A jó, ha valaki azt mondja: ellenzem. Lassan meg kellett tanulnom, hogy ami egy ilyen ellenkezésből jön azok általában a legfontosabb dolgok. Ennyit akartam nagyon röviden a szociokráciáról mondani.

Valamikor eldőlt, hogy nem szeretnénk törvényeket hozni, mert az egy nagyon időigényes folyamat. A törvényeket betartani is sok időt igényel. Mi inkább egy másik úton gondoltuk járni. Egyszer volt egy eset, hogy valaki szeretett volna egy szabályt hozni, a skate-board-okkal kapcsolatban. Az volt a féleme, hogy ha az iskolán belül skate-boardoznak, akkor ott a kisebb gyerekek veszélybe kerülhetnek, De ha hozunk egy szabályt: tilos skate-boardozni abban a teremben, ahol általában a kicsik vannak. De mi van akkor, ha ott éppen egyetlen kicsi sincs? Vagy mit is jelent az, hogy skate-boardozni? Ha valakinek a kezében van a skate-board, akkor az minek számít? Azután úgy döntöttünk, nem csinálunk törvényt, hanem minden alkalommal, ha valaki jön, és félek, hogy valami történhet, akkor szólni fogok ahhoz, aki skate-boardozik, és el fogom mondani neki, hogy miért zavar az amit csinál. Ez előtt a beszélgetés előtt érezni lehetett a dolog körüli feszültséget az iskolában. A beszélgetésben megismertük annak a felnőttnek a nézeteit, aki az egész kérdést felhozta, a feszültségeit a félelmeit, és ezek a beszélgetés után feloldódtak.

folyt. köv

folyt. köv

folyt.köv